

نام درس : علوم و فنون ادبی

پایه ی : دهم

رشته ی : علوم انسانی

کلاس (۱۰۳)

* به نام خدا *

دبیرستان دولتی فردوسی (دوره ی دوم)

آزمون نوبت اول - دی ماه ۹۹

نام دبیر : احمدوند

زمان : ۵۵ دقیقه

تاریخ آزمون: ۱۳۹۹/۱۰/۲۰

سوآلها

ردیف

- همه گزینه ها به جز..... از جمله تفاوت های زبان و ادبیات محسوب می شود

- ۱) ادبیات از تکرار موسیقی موسیقایی آواها و عواطف و احساسات انسانی بهره مند است اما زبان چنین ویژگی ای ندارد
- ۲) در ادبیات واژه ها معنای قراردادی و روشن دارند اما در زبان ، منطق معنایی جمله ها ممکن است تغییر کند
- ۳) ادبیات از شگردهای هنری بهره مند است اما زبان نقش هنری ندارد و از شگردهای هنری عاری است
- ۴) هدف ادبیات زیبایی آفرینی است اما هدف زبان ایجاد ارتباط و پیام رسانی است .

در کدام گزینه به ترتیب به هدف (زبان) و (ادبیات) اشاره شده است؟

- ۱) آفرینش ادبی -- پیام رسانی
- ۲) پیام رسانی -- ایجاد ارتباط
- ۳) آفرینش ادبی -- ایجاد ارتباط
- ۴) پیام رسانی -- زیبایی آفرینی.

بر اساس کدام تعریف از ادبیات ، محققان ادبی متون علمی قدیمی را در زمره ی آثار ادبی کهن قرار می دهند؟

- ۱) نوشته هایی که باورها و اندیشه ها و خیال ها را در عالی ترین صورت ها بیان می کند
- ۲) دانش هایی که با آن ، آدمی خودش را از خطا در گفتار حفظ می کند
- ۳) همه آثار مکتوب و هر نوشته ای که متعلق به تاریخ تمدن بشری است.
- ۴) مجموعه ی نوشته ها اصطلاحات و رفتارهایی که در یک رشته ی علمی یا حرفه ای رواج می یابد و از گذشته برجای مانده است .

در کدام گزینه به دو ویژگی اساسی ادبیات به عنوان اثرگذار و رسا که در ذهن شنونده می نشیند و او را بر می انگیزد به درستی اشاره شده است ؟

- ۱) معانی -- بیان
- ۲) فصاحت -- بلاغت
- ۳) تخیل -- عاطفه
- ۴) بدیع -- بیان

در کدام بیت ، کارکرد و نقش هنری زبان ، کم رنگ تر از سایر ابیات است ؟

- ۱) ای زلعل لب تو چاشنی قند و شکر. / وی ز نور رخ تو روشنی شمس و قمر
- ۲) به می عمارت دل کن که این جهان خراب بر آن سر است که از خاک ما بسازد خشت
- ۳) کفر زلفش ره دین میزد و آن سنگین دل / در پی اش مشعلی از چهره برافروخته بود
- ۴) اگر مراد نصیحت کنان ما این است که ترک دوست بگوییم ، تصویری است محال

کدام بیت ، بر خلاف وزن ضربی و شاد آن ، محتوا و مفهومی غم انگیز دارد؟

- ۱) درآمد در دل آن سلطان دلها / دل من زنده شد زان جان دلها
- ۲) زگریه مردم چشمم نشسته در خون است / ببین که در طلبت حال مردمان چون است
- ۳) وقتی دل سودایی می رفت به بستان ها / بی خویشتم کردی بوی گل و ریحان ها
- ۴) دل در هم و خاطر به غم و سینه به تاب / شهری به خروش است و جهانی به عذاب است

وزن (آهنگ) کدام بیت با محتوای آن هماهنگی و تناسب کمتری دارد؟

- ۱) برآمد خروش سپاه از دو روی / جهان شد پر از مردم جنگجوی
- ۲) غم که مرا در دل است ، کس نکند باورم / پیش که پاره کنم وای من این سینه را؟
- ۳) مرا در منزل جانان چه امن عیش چون هر دم / جرس فریاد می دارد که بر بندید محمل ها
- ۴) زین درد خون گریست سپهر و ستاره هم / خون گشت قلب لعل و دل سنگ خاره هم

	سوالها	صفحه ی ۲:
۸	<p>موسیقی و وزن شعر زیر، بیان کننده کدام حالت روحی شاعر است؟</p> <p>ای مهر تو در دل ها ، وی مهر تو بر لب ها تاخار غم عشقت، آویخته در دامن گر در طلبت ما را رنجی برسد شاید گویند مگو سعدی چندین سخن از عشقتش</p> <p>وی شور تو در سرها، وی سر تو در جان ها کوته نظری باشد رفتن به گلستان ها چون عشق حرم باشد، سهل است بیابان ها می گویم و بعد از من گویند به دوران ها</p> <p>۱ (غم و اندوه. ۲ شادی و رضایت مندی. ۳ سرگشتگی و حیرت. ۴ خوش باشی و خوش بینی</p>	
۹	<p>توضیح ذکر شده در مقابل کدام بیت ، به ترتیب درباره (نوع وزن) و نیز (لحن و حالت روحی شاعر) نادرست است؟</p> <p>۱) باران اشکم می دود ، وز ابرم آتش می جهد ۲) بیوسید پیکان سرانگشت اوی ۳) چشم بدت دور ای بدیع شمایل ۴) یکی نبود که گوید به دیگری که مموی</p> <p>با پختگان گوی این سخن ، سوزش نباشد خام را (تند و ضربی -- گله و شکایت) گذر کرد از مهره پشت اوی (کوبنده و کوتاه و تند -- رزمی و حماسی) ماه من و شمع جمع و میر قبایل (ضربی و شور انگیز -- عشق و نشاط) یکی نبود که گوید به دیگری که منال (سنگین و غیر ضربی -- غم و اندوه)</p>	
۱۰	<p>در کدام گزینه، آرایه ی (واج آرایه) کم تر از سایر ابیات احساس می شود؟</p> <p>۱) دعوی نکنم که عاشق روی توام ۲) زلف تو دام است و خالش دانه ی آن دام و من ۳) دلبر بر رفت و دلشدگان را خبر نکرد ۴) دل چون توام از تو بریدن؟ که در ازل</p> <p>من خاک کف پای سگ کوی توام بر امید دانه ای افتاده ام در دام دوست یاد حریف شهر و رفیق سفر نکرد آب و گلم سرشته شد به عشق و وفای توست</p>	
۱۱	<p>شاعر در سرودن کدام بیت، با استفاده از آرایه ی (واج آرایه) زاری و غم و اندوه را برای مخاطب منعکس ساخته است؟</p> <p>۱) سوزد مرا ، سازد مرا ، در آتش اندازد مرا / وز من رها سازد مرا ، بیگانه از خویشم کند ۲) دگر رغبت کجا ماند کسی را سوی هشیاری / چو بیند در دست در آغوش مستان سحرخیزت؟! ۳) یکی نبود که گوید به دیگری که مموی / یکی نبود که گوید به دیگری که منال ۴) دوی درد عاشق را کسی کو سهل پندارد. / ز فکر آنان که در تدبیر درمان اند در مانند</p>	
۱۲	<p>در همه گزینه های زیر به جز..... هر دو آرایه ی (واج آرایه) و (واژه آرایه) به کار رفته است .</p> <p>۱) چه نماز باشد آن را که تو در خیال باشی ؟ / تو صنم نمی گذاری که مرا نماز باشد ۲) عکس جمالت ز چین زلف توان دید. / مطلع خورشید چون ز جانب چین است ۳) روز بهار است خیز تا به تماشا رویم. / تکیه بر ایام نیست تا دگر آید بهار ۴) شور شراب عشق تو آن نفسم رود ز سر / کاین سر پر هوس شود خاک در سرای تو</p>	
۱۳	<p>۱۳- در کدام گزینه، از آرایه های (واج آرایه) و (واژه آرایه) برای غنای موسیقی لفظی شعر استفاده نشده است؟</p> <p>۱) اگرچه باد صبا روح پرور است به لطف ۲) بیا و برگ سفر ساز و زاد ره بر گیر ۳) دوش از در میخانه کشیدند به دوشم. ۴) از در درآمدی و من از خود به در شدم.</p> <p>به گرد لطف تو کی میرسد؟ فدای تو باد عاقبت برود هر که او او ز مادر زاد تا روز جزا مست ز کیفیت دوشم گویی کز این جهان به جهان دگر شدم</p>	
۱۴	<p>تکرار محسوس (صامت) و (مصوت بلند) در همه گزینه ها به جز آرایه ی (واج آرایه) پدید آورده است .</p> <p>۱) ای مست شبرو ! کیستی ؟ آیا مه من نیستی ؟ ۲) مرا می بینی و هر دم زیادت می کنی دردم. ۳) بزد بر بر و سینه ی اشکیوس ۴) روز وصل دوستداران یاد باد.</p> <p>گر نیستی پس چیستی ؟ ای همدم تنهای دل ! تو را می بینم و میلیم زیادت می شود هر دم سپهر آن زمان دست او داد بوس یاد باد آن روزگاران یاد باد</p>	

	سؤالاها	صفحه ی ۳:
۱۵	<p>در کدام بیت شاعر برای خلق (واژه آرایبی) در سخن از تکرار واژه های بیشتری بهره برده است ؟</p> <p>(۱) عجب نیست از خاک اگر گل شکفت. که چندین گل اندام در خاک خفت</p> <p>(۲) ایا غزال سرای و غزل سرای بدیع! بگير چنگ به چنگ اندر و غزل بسرای</p> <p>(۳) به سرسبز تو ای سرو ! که گر خاک شوم. ناز از سر بنه و سایه بر این خاک انداز</p> <p>(۴) درد بی عشقی زجام برده طاقت ورنه من. داشتم آرام تا آرام جانی داشتم</p>	
۱۶	<p>اگر بخواهیم عبارات زیر را به ترتیب زبان های (پهلوی، باستان و نو) مرتب کنیم ، کدام گزینه درست است ؟</p> <p>(الف) آثار برجای مانده از این زبان به خط میخی نوشته شده است .</p> <p>(ب) نخستین صورت زبان فارسی در برابر نفوذ عناصر زبان عربی بود .</p> <p>(پ) این زبان اساساً به ناحیه پارس تعلق داشت</p> <p>(۱) ب - الف - پ (۲) الف - پ - ب (۳) پ - الف - ب (۴) ب - پ - الف</p>	
۱۷	<p>به چه دلیل آثار ادبی پهلوی غالباً به کتابت در نیامده بود؟</p> <p>(۱) به خاطر اهمیتی که سنت شفاهی در ایران پیش از اسلام داشته است</p> <p>(۲) تا در گذر زمان از خطر تغییر و تحول در امان بمانند .</p> <p>(۳) به دلیل توجه زیاد به آثار دینی ، آثار ادبی را مکتوب نمی کردند.</p> <p>(۴) تا مانند اشعار پهلوی دچار تحریف های زیاد نگردند.</p>	
۱۸	<p>هر یک از عبارات زیر به ترتیب به کدام زبان ایرانی مربوط است ؟</p> <p>(الف) منطقه ی رواج این زبان ، نخست در مشرق و شمال شرقی ایران بود .</p> <p>(ب) آثاری که در این زبان تالیف شده ، بیشتر آثار دینی زرتشتی است .</p> <p>(پ) دوره ی تاریخی این زبان ، دوره پادشاهی هخامنشیان را در بر می گیرد .</p> <p>۱- زبان پارتی - فارسی باستان - زبان پهلوی (۲) فارسی نو- زبان پهلوی - فارسی باستان</p> <p>۳ (فارسی باستان - زبان پارتی - فارسی نو (۴) فارسی دری - زبان پارتی - فارسی باستان.</p>	
۱۹	<p>کدام گزینه علت نامگذاری (زبان پهلوی) به (فارسی میانه) را بیان می کند؟</p> <p>(۱) از بین رفتن آثار منظوم و منثور زبان پهلوی (۲) تعلق داشتن به ناحیه پارس و قرار گرفتن میان فارسی باستان و نو</p> <p>(۳) نوشتن آثار زیادی از این دوره به زبان پهلوی (۴) به کتابت در نیامدن تعداد زیادی از آثار پارسی</p>	
۲۰	<p>کدام اثر مصداق مناسبی برای متن زیر است؟</p> <p>((اشعار کمی به زبان پهلوی در دست است و آنچه باقی مانده ، دچار تحریف هایی شده است . بعضی از قطعات ، بازمانده ی اشعار تعلیمی و اخلاقی هستند . این قطعات در میان اندرزننامه های منثور جای دارند . اصل و ریشه این قطعات پارتی است))</p> <p>(۱) سنگ نوشته های هخامنشی (۲) اوستا (۳) کلیله و دمنه (۴) یادگار زیران</p>	
۲۱	<p>واحد وزن در شعر فارسی چیست ؟</p> <p>(۱) بیت (۲) رکن (۳) هجا (۴) مصراع</p>	
۲۲	<p>در تعیین و شمارش واژه های کدام گزینه واج (و) به دست نمی آید ؟</p> <p>۱ خودشیفته - فردوسی (۲) خویشان - خوانا (۳) خوراندن - مفتون (۴) خوارج - موذن</p>	
۲۳	<p>واج (ی) در چند واژه مصوت محسوب می شود ؟</p> <p>((خاکساری - پای بند - سیلاب - غریب نواز - موید - آشنایی - تیمار - پایانه - خشکیده - آیین - تشویق - سایبان - معین - سهیل - مهیب))</p> <p>(۱) هشت (۲) چهار (۳) پنج (۴) هفت</p>	

صفحه ی : ۵

۳۲	<p>نخستین گام در برخورد با متن ها چیست؟ الف) شناسایی و استخراج نکات زبانی. ب) خواندن دقیق متن مورد نظر. پ) شناسایی و استخراج نکات ادبی. ت) شناسایی و استخراج نکات فکری.</p>
۳۳	<p>کدام گزینه می‌تواند به ترتیب جاهای خالی را کامل کند؟ «قرن..... دوره طلایی همراه با شکوفایی روح ایرانی بود. که با دانشمند بزرگی چون..... آغاز شد و با شاعر بی‌نظیری مانند..... ادامه یافت. الف) چهارم- محمدبن زکریای رازی- فردوسی ب) پنجم- ابوعلی سینا- فردوسی پ) چهارم- خیام- عنصری ت) پنجم- ابوعلی بلعمی- رودکی</p>
۳۴	<p>لحن کدام بیت با بیت های دیگر تفاوت دارد؟ الف) مرحبا ای پیک مشتاقان بده پیغام دوست ب) رواق منظر چشم من آشیانه توست پ) هان! ای دل عبرت بین! از دیده عبر کن هان ت) زلفت هزار دل به یکی تار مو ببست الف) مرحبا ای پیک مشتاقان بده پیغام دوست ب) رواق منظر چشم من آشیانه توست پ) هان! ای دل عبرت بین! از دیده عبر کن هان ت) زلفت هزار دل به یکی تار مو ببست کدام لحن برای بیت های زیر مناسب است؟ «خروشید و برجست لرزان ز جای همی بر خروشید و فریاد خواند الف) روایی ب) غنایی پ) اندرزی. ت) حماسی</p>
۳۵	<p>کدام گزینه از ویژگی‌های زبانی ذکر شده دو بیت زیر به حساب نمی‌آید؟ مهتری گر به کام شیر در است یا بزرگی و عز و نعمت و جاه الف) وجود واژگان کهن ب) واژه آرایبی شیر پ) سادگی زبان شعر ت) در تحلیل زبانی متن زیر همه گزینه های ذکر شده درست است به جز..... «بعد از آنکه حال دنیاوی ما نیک شده بود، روزی به در آن گرمابه شدیم، که ما را در آن جا نگذاشتند. چون از در، در رفتیم، همه بر پای خاستند و چندان که ما در حمام شدیم دلاک و قیم در آمدند و خدمت کردند.» الف) وجود واژگان کهن. ب) فراوانی واژگان غیرفارسی. پ) کاربرد «شدیم» در معنی «رفتیم». ت) ساده و قابل فهم بودن نوشته.</p>
۳۶	<p>مهمتری گر به کام شیر در است یا بزرگی و عز و نعمت و جاه الف) وجود واژگان کهن ب) واژه آرایبی شیر پ) سادگی زبان شعر ت) در تحلیل زبانی متن زیر همه گزینه های ذکر شده درست است به جز..... «بعد از آنکه حال دنیاوی ما نیک شده بود، روزی به در آن گرمابه شدیم، که ما را در آن جا نگذاشتند. چون از در، در رفتیم، همه بر پای خاستند و چندان که ما در حمام شدیم دلاک و قیم در آمدند و خدمت کردند.» الف) وجود واژگان کهن. ب) فراوانی واژگان غیرفارسی. پ) کاربرد «شدیم» در معنی «رفتیم». ت) ساده و قابل فهم بودن نوشته.</p>
۳۷	<p>در تحلیل شعر زیر کدام گزینه درست نیست؟ «در باغ شدم صبح و گل می چیدم شیرین سخنی ز باغبان بشنیدم الف) زبان شعر ساده و به دور از پیچیدگی است. ب) فعل های «شدم» و «همی ترسیدم» کاربرد قدیمی دارد. پ) ترکیبات وصفی و حذف فعل به قرینه معنوی در آن دیده می شود. ت) شعر مفهومی عارفانه و از خود گذشتگی دارد.</p>
۳۸	<p>در کدام گزینه واج آرایبی مشهود تر است؟ الف) تا که از جانب معشوق نباشد کششی ب) بلبلیکان بانشاط قمریکان با خروش پ) عاشق صادق دیدار من آنکه باش ت) دلم مشتاق توست ای جان شیرین و از دیدن باغبان همی ترسیدم گل را چه محل که باغ را بخشیدم» الف) زبان شعر ساده و به دور از پیچیدگی است. ب) فعل های «شدم» و «همی ترسیدم» کاربرد قدیمی دارد. پ) ترکیبات وصفی و حذف فعل به قرینه معنوی در آن دیده می شود. ت) شعر مفهومی عارفانه و از خود گذشتگی دارد.</p>
۳۹	<p>کوشش عاشق بیچاره به جایی نرسد در دهن لاله مشک در دهن نحل نوش که به دنیا و به عقبی نبود پروایت چو میل خاطر خسرو به شیرین الف) تا که از جانب معشوق نباشد کششی ب) بلبلیکان بانشاط قمریکان با خروش پ) عاشق صادق دیدار من آنکه باش ت) دلم مشتاق توست ای جان شیرین</p>

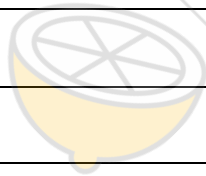
صفحه ی ۶:

در همه گزینه ها واژه آرایی دیده می شود به جز گزینه...

گل از خرم برآوردی و خار از پای و پای از گل
قسم خواهی به دادار و به دیدار
مرا خیال کسی که از خیال بیرون است
که کس آهوی وحشی را ازین خوش تر نمی گیرد

الف) گرم بازآمدی محبوب سیم اندام سنگین دل
ب) دل من هست از این بازار بیزار
پ) خیال روی کسی در سر است هرکس را
ت) چه خوش صید دلم کردی بنام چشم مستت را

۴۰

limoonad
Education For All